

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 33 1 P 003057 20 Rev

Sarajevo, 21.9.2021. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Snježane Malešević, kao predsjednice vijeća, Fatime Imamović i Mirjane Dević, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje Mostar, sa sjedištem u Mostaru, Ulica Dubrovačka bb, protiv tuženih: 1.O... G... iz K..., Ulica D... M... broj .., koga zastupa punomoćnik Sulejman Imamović, advokat iz Tuzle i 2.Adriatic osiguranja d.d. Sarajevo, Podružnica Tuzla, koga zastupaju punomoćnici advokati iz Advokatskog društva Milas, Martinović & Partneri, Pisarnica Tuzla, Ulica Mije Keroševića Guje bb, radi naknade štete, v.s. 87.112,09 KM, odlučujući o revizijama tužitelja i tuženog Adriatic osiguranje d.d. Sarajevo protiv presude Kantonalnog suda u Tuzli broj 33 1 P 003057 19 Gž 2 od 12.12.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 21.9.2021. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Revizija tužitelja se odbija.

Revizija tuženog Adriatic osiguranja d.d. Sarajevo se djelimično usvaja i obje nižestepene presude preinačavaju tako da se nalaže tuženom Adriatic osiguranju d.d. Sarajevo da isplati tužitelju iznos od 26.314,80 KM umjesto iznosa od 31.667,69 KM, dok se u preostalom dijelu revizija odbija.

Tužitelju se nalaže da tuženom Adriatic osiguranju d.d. Sarajevo nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.586,36 KM.

O B R A Z L O Ž E N J E

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Živinicama, Odjeljenje u Kladnju broj 33 1 P 003057 18 P 2 od 28.11.2018. godine odlučeno je:

„Utvrđuje se da su prvotuženi G... O..., sin E... iz K... i drugotuženi Adriatic osiguranje d.d. Sarajevo kao pravni sljednik „Bosna Sunce“ osiguranje DD Sarajevo solidarno odgovorni za štetu nanešenu tužitelju Federalnom zavodu za penzijsko/mirovinsko osiguranje Mostar zbog isplate porodičnih penzija oštećenom D... F... – članu porodice umrle osiguranice D... M... MB ..., smrtno stradale u saobraćajnoj nezgodi od 21.05.2007. godini, koju je skrivio prvotuženi.

Obavezuju se tuženi da tužitelju solidarno na ime naknade štete za period od 22.05.2007. godine do 31.12.2012. godine isplate ukupan iznos od 68.313,58 KM od čega iznos od 31.667,69 KM na ime obične štete i 36.645,88 KM na ime izmakle koristi zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 28.05.2013. godine kao dana podnošenja tužbe pa do isplate i da istoj nadoknade troškove parničnog postupka u iznosu od 240,00 KM, sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude pod prijetnjom izvršenja.

Sa viškom tužbenog zahtjeva tužitelja, preko dosuđenog iznosa iz stava I presude, tužitelj se odbija kao neosnovanim.

Tuženi su dužni tužitelju nadoknaditi troškove parničnog postupka i to prvotuženi G... O... iznos od 450,20 KM a drugotuženi Adriatic osiguranje d.d. Sarajevo iznos od 61,24 KM, a sve u roku od 30 dana, po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom izvršenja“.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Tuzli broj 33 1 P 003057 19 Gž 2 od 12.12.2019. godine odlučeno je:

„Žalba tužitelja se odbija, dok se žalba drugotuženog „Adriatic osiguranje“ d.d. Sarajevo djelimično uvažava i prvostepena presuda preinačava u stavu drugom izreke, tako da se odbija zahtjev tužitelja da mu drugotuženi na ime izmakle koristi isplati iznos od 36.645,88 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 28.05.2013. godine, pa do isplate, kao i u odluci o troškovima postupka sadržanoj u stavu četvrtom izreke, tako da se tužitelj obavezuje da drugotuženom nadoknadi troškove postupka u iznosu od 2.641,72 KM, dok se u dijelu stava prvog izreke koji se odnosi na drugotuženog, kao i u preostalom dijelu stava drugog izreke, te u stavu trećem izreke prvostepena presuda potvrđuje.

Obavezuje se tužitelj da drugotuženom nadoknadi troškove žalbenog postupka u iznosu od 868,36 KM, sve u roku od 30 dana od dana prijema prepisa ove presude, dok se ostatak zahtjeva za naknadu troškova preko dosuđenog iznosa odbija“.

Protiv drugostepene presude reviziju su blagovremeno izjavili tužitelj i tuženi Adriatic osiguranje d.d. Sarajevo (dalje drugotuženi) zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom tužitelja da se revizija usvoji i drugostepena presuda preinači na način da se tužbeni zahtjev usvoji u cijelosti ili da se drugostepena presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje istom ili drugom vijeću drugostepenog suda. Drugotuženi predlaže da se revizija usvoji i drugostepena presuda preinači tako da se odbije tužbeni zahtjev u cijelosti uz naknadu troškova cijelog postupka uvećanim za troškove sastava revizije u iznosu od 1.895,40 KM.

U odgovoru na reviziju tužitelja drugotuženi je predložio da se revizija odbije kao neosnovana uz naknadu troškova za sastav odgovora na reviziju u iznosu od 1.579,50 KM.

U odgovoru na reviziju tuženog tužitelj je predložio da se revizija odbije kao neosnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u revizijama i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP-a), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija tužitelja nije osnovana.

Revizija drugotuženog je djelimično osnovana.

Osporavajući pravilnost pobijane drugostepene presude, kojom je djelimično usvojen tužbeni zahtjev, parnične stranke u revizijama ukazuju na povredu odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP-a u vezi sa članovima 8., 191. stav 4. i 231. istog Zakona, smatrajući pogrešnom ocjenu iz pobijane presude, po reviziji tužitelja, da ne postoji zakonski osnov za usvajanje tužbenog zahtjeva na ime izmakle koristi, te po reviziji drugotuženog, da je osnovan tužbeni zahtjev za naknadu obične štete, te s tim u vezi da drugostepeni sud nije ocijenio žalbene navode parničnih stranaka koji su od odlučnog značaja.

Nasuprot tvrdnjama revidenata, drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda jer je taj sud ocijenio svaki dokaz posebno, kao i sve dokaze zajedno u ovom postupku, u smislu odredbe člana 8. ZPP-a, ali je na osnovu istih činjenica izveo drugačiji pravni zaključak u odnosu na tužbeni zahtjev za naknadu štete u vidu izmakle koristi. Pravni učinci utvrđenog činjeničnog stanja ne predstavljaju povredu odredbe člana 8. ZPP-a, već to spada u domen ispitivanja revizijskog razloga pogrešne primjene materijalnog prava.

Pobijana presuda sadrži pravilno obrazloženje prema odredbi člana 191. stav 4. ZPP-a, s jasnim razlozima zbog čega je drugostepeni sud djelimično usvojio tužbeni zahtjev, a kako je istom drugostepeni sud ocijenio žalbene navode koji su od odlučnog značaja, nije ostvarena povreda iz odredbe člana 191. stav 4. i člana 231. ZPP-a.

Zbog navedenog, revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka nije osnovan.

Predmet spora u revizijskoj fazi postupka predstavlja zahtjev tužitelja, kao nosioca penzijskog osiguranja, protiv tuženog osiguravajućeg društva za isplatu iznosa od 31.667,69 KM, koji predstavlja iznose isplaćene porodične penzije malodobnom djetetu tužiteljevog osiguranika, sada umrle D... M..., koja je smrtno stradala u saobraćajnoj nezgodi 21.5.2007. godine, koju je skrivio G... O...n (prvotuzeni), te isplate iznosa od 36.645,88 KM, kao iznosa očekivanih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za D... M... po osnovu njenog radnog odnosa. Utuženi iznosi odnose se na period od 22.5.2007. do 31.12.2012. godine.

¹ Službene novine FBiH br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

U postupku pred nižestepenim sudovima je utvrđeno da je sada umrla D... M... bila osiguranik tužitelja, koja je smrtno stradala u saobraćajnoj nezgodi 21.5.2007. godine na području Općine Kladanj, a za koju saobraćajnu nezgodu je pravosnažnom presudom Vrhovnog suda Federacije BiH broj 03 0 K 000124 11 Kžk od 21.11.2011. godine proglašen krivim vozač G... O..., čije vozilo marke „Pusat“ je kod drugotuženog bilo osigurano od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima. Utvrđena je suodgovornost umrle D... M... i njezin doprinos štetnom događaju u omjeru od 20%, dok preostali dio odgovornosti od 80% ja na vozaču osiguranog vozila. Utvrđeno je da je tužitelj malodobnom djetetu svog osiguranika, D... M..., isplaćivao porodičnu penziju u utuženom periodu od 22.5.2007. do 31.12.2012. godine i ukupno isplatio 38.584,62 KM, da bi u istom periodu poslodavac D... M... uplatio tužitelju doprinose po osnovu njezinog radnog odnosa, da nije bilo štetnog događaja, u iznosu od 45.807,36 KM.

Prvostepeni sud je usvojio tužbeni zahtjev u iznosu od 68.313,58 KM, koji je razmjernan suodgovornosti tužiteljevog osiguranika, umrle D... M..., pozivajući se na odredbe članova 154. i 155. Zakona o obligacionim odnosima² (u daljem tekstu: ZOO), član 54. Zakona o osiguranju imovine i osoba³ i član 9. stav 6. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti⁴, cijeneći da su tuženi, kao štetnici, dužni nadoknaditi svu štetu prouzrokovanu isplata porodične penzije, kao i neuplatom doprinosa, jer da imovina tužitelja ne bi bila umanjena za te iznose da nije bilo štetnog događaja. Odbija prigovor zastarjelosti potraživanja primjenom člana 377. stav 1. ZOO jer osiguravajuća organizacija odgovara u istom obimu i pod istim uslovima pod kojima odgovara i njezin osiguranik - član 380. stav 5. ZOO.

Drugostepeni sud prihvata činjenična utvrđenja i pravni zaključak prvostepenog suda u pogledu zahtjeva za naknadu obične štete, a preinačava prvostepenu presudu za izmaklu korist jer, po ocjeni drugostepenog suda, takav zahtjev nema uporište u odredbama ZOO, kao ni odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

I po ocjeni ovog suda, pravilno je primijenjeno materijalno pravo kada je usvojen tužbeni zahtjev za naknadu iznosa koje je tužitelj isplatio na ime porodične penzije nasljedniku svog osiguranika, te odbijen zahtjev za naknadu izmakle koristi.

Pravni osnov potraživanja za izvršene isplate prema tuženom osiguravajućem društvu zasniva se na odredbi člana 9. stav 6. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti, prema kojoj osiguravači obaveznog i privatnog zdravstvenog, invalidskog i penzionog osiguranja mogu za iznose koje su platili oštećenoj strani tražiti regres od osiguravača čiji je osiguranik odgovoran za nezgodu.

Tužitelj je iz svojih sredstava u utuženom periodu isplaćivao porodične penzije malodobnom sinu svog osiguranika zbog događaja za koji je odgovoran osiguranik drugotuženog, u kojem slučaju tužitelj ima pravo regresa za isplaćene iznose, a ne i za

² Službeni list RBiH broj 2/92, 13/93 i 13/94, Službene novine F BiH broj 29/03 i 42/11

³ Službene novine F BiH broj 2/95, 7/95, 6/98 i 41/98

⁴ Službene novine F BiH broj 24/05

očekivane doprinose koje bi uplaćivao poslodavac tužiteljevog osiguranika da do štetnog događaja nije došlo, jer tako nešto ne proizilazi iz navedene zakonske odredbe.

Budući da se regresni zahtjev prema tuženom osiguravajućem društvu zasniva izvorno na odredbi člana 9. stav 6. pomenutog zakona, tada takav zahtjev po svojoj pravnoj prirodi ne predstavlja potraživanja naknade štete, te se na isto primjenjuje opći zastarni rok od 5 godina iz odredbe člana 371. ZOO.

Zastarjelost regresnog potraživanja počinje teći danom isplate, a nastupa istekom općeg zastarnog roka iz člana 371. ZOO. Kako su isplate porodične penzije vršene od 22.5.2007. godine, a tužba podnesena 28.5.2013. godine, to su potraživanja do 28.5.2008. godine obuhvaćena zastarnim rokom iz člana 371. ZOO.

Zbog izloženog je, djelimičnim usvajanjem revizije drugotuženog, ovaj sud na osnovu člana 250. stav 1. ZPP-a preinačio nižestepene presude zbog pogrešne primjene materijalnog prava i dosudio iznos od 26.314,80 KM. Ukupan iznos kojeg je tužitelj isplatio na ime porodičnih penzija u periodu od 29.5.2007. godine jeste 32.893,50 KM, od kojeg je odbijen doprinos osiguranika tužitelja u saobraćajnoj nezgodi od 20%.

Razlozi iz ove revizijske odluke upućuju da zahtjev tužitelja za naknadu štete na ime izgubljene dobiti nije osnovan. Po citiranoj odredbi iz člana 9. stav 6. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti zajednica penzijskog osiguranja ima pravo regresa za iznose koje je isplatila oštećenoj strani. Tužitelj po tom osnovu nije vršio isplatu, već to potraživanje predstavlja buduću štetu, koja bi se ogledala u očekivanim uplaćenim doprinosima od poslodavca njegovog osiguranika. Pravni osnov takvog zahtjeva nije sadržan niti u jednoj odredbi materijalnog prava, zbog čega je reviziju tužitelja primjenom odredbe iz člana 248. ZPP-a valjalo odbiti.

Konačan uspjeh tužitelja u ovoj parnici je 31%, a drugotuženog 69%. Cijeneći djelimičan uspjeh stranaka u parnici, njihove opredijeljene zahtjeve za troškove postupka koje su nižestepeni sudovi imali u vidu i cijenili njihovu opravdanost, što prihvata i revizijski sud, te primjenjujući načelo međusobnog prebijanja, tužitelju je naloženo da drugotuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.586,36 KM, koji se odnose na troškove prvostepenog postupka od 2.973,00 KM, troškove žalbenog postupka od 868,36 KM i troškove sastava revizije od 745,00 KM. Odluka o troškovima postupka zasniva se na odredbama člana 397. stav 2. u vezi sa članom 386. stav 2. ZPP-a.

Predsjednica vijeća
Snježana Malešević, s.r.